

ELŐFIZETÉSI DÍJ HELYBEN:	
Egész évre	6 frt — kr.
Félévre	3 " "
Negyedévre	1 " 50 "
VIDÉKRE POSTÁN KÜLDVE:	
Egész évre	6 frt 60 kr.
Félévre	3 " 30 "
Negyedévre	1 " 65 "
Hirdetési díj:	
Egyházas petitor egyszeri hirdetésnél 10 kr. többszörinél olcsóbb s minden beiratásnál 30 kr. kinstári illeték fizetendő.	

SZABADSÁG.

A „Szabadkai Közlöny“ helyett

kiadja: Szalay László A. ügyvéd.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:	
I. kör, Csokonai-tér, 55-ik szám; hová a közlésre szánt levelek, előfizetések és hirdetések intézendők.	
Hirdetések felvételnek:	
Budapest: Haasenstein és Vogler, Goldberger A. V. és Barna Tivadar.	
Bécsben: Haasenstein és Vogler, Dukas M. Schalek Henrik, Stern Móricz, Oppelik A., Danneberg J., továbbá a külföld minden nevezetesebb hirdetés felvételi irodában.	
A „Nyiltér“ sora 15 kr.	

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap. Egyes szám ára 15 kr.

Kapható úgy a szerk.-nél, mint a helybeli könyvkereskedésekben, és Krécsy Gy. könyvtáronál. — Ugyanazoknál előfizetések és hirdetések is elfogadhatók.

Ne legyünk tétlenek mi sem!

A főispán hivatalos lapja a „B. Ellenőr“ mult vasárnapi számában teljes köszönet és elismeréssel adózik Jankovich Aurélnak, s e szavakkal végzi sorait:

„Most már nem kérjük, de a törvény nevében követeljük, hogy a polgármester hivatalos állásától felfüggesztessék.“

Es mit mondott erre a főispán? Rettenetes **igennel** válaszoltott a cikkek megjelenése előtt, de vasárnap délelőtt illő tisztelettel lakása kapujáig elkíséré a polgármestert, tanácskozáni véle a felfüggesztés módjairól.

Erre meg Mamuzsits-Antunovits et Comp. nem tudjuk mit gondolhatnak? Furlangos egy ember is lehet az a főispán. Egyik pillanatban így. — a másikban amugy! — mint a szél kakas.

De ki tehet róla ha ez a természete. Ha azonban komoly a szándéka elfordulni az eddigi orvadászoktól, azt ugyan okosan teszi, s bár mi ő benne mar akkor sem tudunk bizni felfüggesztés bár a hatóság becsületén ejtett és a helyre aligha hozandja többé, mert a kormány hajszók elhes csapata legere nóit, de még is használhat annyit, hogy nem oivasunk vidéki lapokban ilyen sorokat:

„Ha rendes városban az utcán megengedné magának valaki azt a féktelen lármát és korahagyott hangot, melyet Szabadkán néhány öbtyinár a szent tanács-teremben használt; minden jóra való ember kikerülne, minden rendor bekísérné őket! — Ime az ország nagyrahivatott (?) harmadik városa! (Baeska.)

Hát főispán ur!

Tárcza.

Az utolsó kaland.

(Beszélyke.)

Irta: Prém József.

Az igmándi kastély lakóit, Teofil barátomat és szép nejet Clarisse-t vidék-szerte a legboldogabb embereknek tartották. Megelegedésük akár esodának is bevált, mert hogy a férj, valamikor nagy don Juan volt, kinek kalandjai Byron szomorú hőseinek merényleteit is mind felülmúlják. De hát Teofil épp e mozgalmas élet által szerze meg tapasztalatát arra, hogy a házasságban teljes nyugalmat biztosítson magának.

Midőn elhagylták házukat, melyben a mézes heteket át éltek s a melyből nem is költöztek ki soha: a szerelmi boldogság látogatába jött hozzájuk, annyira megkedvelte őket, hogy többé nem is távozott el korúkból. Fiuk és leánykájuk csodaszép gyermekek valának. Alfonz a mamára hasonlított, Adel a papára, mintha a természet is pártjukra kelt volna s megfordítva kívánta volna mutatni a szükek szépségét. A ki látta az ifjú csemeteket, önkénytelen dudolá a tulipán kereskedő Baltazzárral.

„Még soha sem termett

Két ilyen szende gyermek.“

Mosolyuk, vidámságuk, túlragyogta az elégedetlenség boruját, s így Teofil házasságának nyolczadik éve is ép oly zavartalan volt, mint az első.

Annál nagyobb meglepetés ért, midőn egy nap észrevettem, hogy az igmándi kastélyban boullani kezd a szokott rend, s az egyhangú boldogságot, hidegség, rossz kedv váltja fel. A férj is a nő is, mind jobban társaságom után sóvárogtak, a mit a legrosszabb jelnek tekinték. A mikor a házi barátra nagyobb szükség kezd lenni: akkor már készen áll a veszedelem.

Különösen Clarisse magatartása adott okot hogy aggódjam. Naponta kedvetlenebb, szeszélye-

Nem szokik é arczába a vér, a mikor lépten nyomon ily panaszokat hall? Nem szegényli é hogy ez a jóhírnévű nagy város, Szabadka épen az ön vezetése alatt jutott ily keserűen nevetéses állapotba? Hát megérdemelte ez a város öntől ezt? Vétett ön ellen az itteni polgárság? Hiszen nem is ismerték, mielőtt a magas kormány reánk nem küldte tatár-törökként hogy uralkodjék.

Csakhogy a mikor önt a min. belügy-minister ide küldötte, nem arra gondolt milyen a tatár, milyen a török uralom, hanem gondolt arra a szép és nemes hivatásra, melyet egy főispánnak a kormány és hatóság között be kell töltenie!

Jankovich Aurél a mi hitünk szerint ezt az állást nem jól töltötte be; teendőit félre ismerte; a kormányt félrevezette, s teremtett belőlünk odatenn egy minden beforgatni akaró forradalmár törvényhatóságot, hogy irtozzék fölünk a minisiterium, s hogy ő a korötte álló banda sötét tervét, annál biztosabban érvényesíthesse!

Polgárok!

Ha mi Jankovich Aurél idejéttéig szép egyetértésben tudtuk vezetni törvény hatósági ügyeinket a magyar kormány-nyal, — ha velünk az ideig a min. belügy-ministeriumnak baja soha nem volt, nem é kívánatos felnyitani a minisiter szeméit Jankovich sáfarkodásairól? — Nem é volna időszerű tömeges aláírással kérényezni és néhány tagú küldöttséget megnevezni Tisza Kálmánhoz, a kik holt betű helyett élő szóval is jeleznék viszonyainkat?

Mintse meg a minisiter e bábótl városunkat! Sem tudománya, sem jeles multja, sem jelenlegi bölcsessége nem ajánlják e helyre! Hadja meg neki a minisiter B a j a városát ha ott oly igen megszerették, s adjon nekünk a főispáni tisztos állásra oly embert, a ki érteni fogja hogy ő ide nem pártot vezetni, nem pártlecezeket készíteni küldetik le, hanem leküldezik azért, hogy a helyi pártárnyalaton fölül emelkedve, pártatlanul, gyakorolja felügyeletét, s pártatlanul, és csupán a közjóra való tekintettel világosítsa fel a minisiter a mi helyzetünkről is.

Ez a sok herceze-hurcaza szegyet üthetett Tisza Kálmán fejébe is, ideje lenne megmutatni neki az éremnek azt az oldalát is, a melyet Jankovich Aurél fejtárnál aligha mecszett, a melyet azonban sokáig enakarni teljes lehetetlen, mert a büntetnek, a csalodások csirái kikétek, az erőszakos elnyomás és önkény csak növekedeseket siettettek, s az elégedetlenség ágai felhuzódhatnak mihamarabb, ha keil a — tronig is!

Jankovich Aurél főispán

életrajzi ismertetése.

Városunk főispánja közelebb itt véghez vitt hivatalos tevékenységével maga iránt a közügyemet és érdekeimet (!!) oly nagy mértékben felkölötte, hogy ennek s főkép a közértek tekintetből mulhatlan, szükségszerű kötelességünknek tartjuk: addig is mig több gondot, idöt és ös-zelálást igényel biographiája megjelenésének, ele-tenek s viselt dolgainak néhány epizódját a n. é. közönséggel s nyilvánossággal hamarosan megismertetni a vegett, hogy alkalmá legyen, a városunk egén újonnan feltűnt szigorú erkölcsü (!)

kastélynak. De aztán nem bírtam tovább dacolni s rászantam magam, hogy újból szembeszállok Teofilal, kit, mint látszott, újra megátogott a kalandvágy.

A kerten végig baladva: azt hittem a nevelővel találkoztam. Szerettem volna neki is, a régi ismerősnek szemere lobbantani, hogy egy tűzhelyet dül föl. Minden bukor rezenést az o lépteinek vettem, minden hang, az ő szavának tetszett.

Egyszerre elem tűnt a két gyermek. A mint megpillantottak hozzám futottak. A kis Alfonz elől igyekezett.

— Jó reggelt! Nos, és egyedül vagyok?

— Mari kisasszony már elutazott, — mondták mind a ketten.

— Mikor?

— Ma reggel. Ugy sajnáltuk — tevé hozzá Adel. Mi nagyon szeretjük ám!

— De ugy é visszajön még? kérdé Alfonz. Nem válaszoltam a mit sem sejtő gyermekeknek. Fölsiettem Teofilhoz. Az elégedetlen pár épen reggelijét végezte volt. Midőn beléptem hozzájuk, örömmel üdvözöltek, mintha már régen vártak volna.

— Jer, jer barátom, — mondá a férj. Legutóbb haraggal váltunk el. Most magyarázatot adok, neked is nőmnek is, Clarisse 8 év alatt minden régi kalandomat megtudta, csak egygyel maradtan nekie adós. S most sem sejto ezt is s ha végig hallgatja, teljesen ismerni fogja multamat. Boldogságunk napját az utóbbi héten felbő borítá. A felhő neve Mari. Véletlenül, vártanul lepet meg bennünket, félreértésre, gyanúra és féltékenységre adott okot. Hadd igazoljon hát é kis történet.

Clarisse a pamlagra ereszkedett, s halvány szép homlokát fehér kezére nyugtató. Szemei ide oda tévedeztek. Valamit kerestett.

Teofil föltek a piros bársony zsámolyt neje lábaihoz tevé. Ez mosoly nélkül, hidegen és halkán mondá: „köszönöm“, de egész magatartásán látszott az izgalom, s kíváncsian várta az elbeszélést. A férj pedig rákezdte:

„Nyolcz év előtt, a mikor megismerkedtem

Cato, a könyörtelen censor valódi jellegét és erkölcsi értékének mértékét megismerhetni.

Jankovich Aurél főispánunk kezdetől fogva a szerencse kiváló kegyence volt, s akik é szerencsét látták, ismerték, azok el nem kerülheték, hogy ne gondoljanak azon paraszt közmondásokra, hogy... kire száll a füst, s kire száll a szerencse.

2 gymasiális osztály elvégzéséből nyert kiváló szellemi tökével a katonaságnál az uhlanus főhadnagyságig vitte föl.

Onnan kilépe kiváló katonai érdemeiért Zenta város érdemes közönsége polgármesterének választja meg.

Midőn pedig 8 évi **dicsfényvel** övezett polgármesteri működése után önkénytelen leköszönt, (a zentaiak úgy hiszik, muszájból megugrott), ő nagyméltósága a belügy-minisiter, — tanúsított kiváló közigazgatási tehetsége és működése nyomán, — Baja és Szabadka, az ország harmadik városának főispánjává nevezte ki.

Denique az a közmondás is csak igaz; Sors ána, nifi aliud.

A szerencse, Fortuna istenasszony ily kiváló kedvezésnek s főispáni nátkun viselt dolgainak lattara örültek csak meg azok nagyfokú érdeklődési, mely a közönségben ezen országos, talán világhírű nevezetességre növekvő férfi biographiája iránt nyivávid, s érthetni meg azon eljárásunkat is, hogy egy hírnévre emelkedő állampárti életpályájából, időrovidség miatt, terjedelmes „essay“ helyett, csak egyes rapsodikus, de mindenekben való élettrajzi adatokat közlünk.

Mint fönebb jelzék, életrajzi adataink csak hamarosan, momenton levet összekapva, azok nagyon hízogások s kis számúak, de úgy hisszük megis elég ismertetőt lesznek.

Nem volt annyi idők, hogy a gyermekévek mythicus körülményeit, az ifjúkor csapongó az erőteljes férfikor s közzszolgálati működés összes eseményeit megírás alá vehessük.

Az majd későbbi időre marad fen.

Csak azon kimagasló időpontnál kezdjük, midőn Zenta város közönsége 1879. évi márczius havában tartott közgyűlésen; Szabó László ügyvéd s városi bizottsági tag indítványára, inditlat-

Clarisseal (s ez súlyosabbá teszi hibámat) Szaniszlóval vidékre randultunk. A vasúton egy érdekes nővel ismerkedtünk meg. Valamelyik kisebb állomáson szállt be kupénkba. Fátólán keresztül hó fehér fényvel ragyogott arca, s szemre szomorúan jarata végig rajtunk. Tán 16 éves lehetett; gyászruhát viselt. Kell-e még több ok, hogy ket vidám kiránduló érdeklődjék ily jelenség iránt? Szaniszló mint rendesen, megelőzött. Ö szöitá meg bánatos utitársunkat: mig én elmerengtem egész alakján, s gonosz érzéssel gyönyörködtem egyre fokozódó zavarán.

Forró nap volt: de azért az érdekes idegen le nem tette fátólát. Ez boszantott, s nem bírtam ellen állani hogy é kegyetlenségét tréfásan szemere ne lobbantsam. Ingerkedésem eleinte bántón érinté, de néhány komoly s merész szavammal csakhamar megengeszteltem ismét s végre is győztem, mert ismeretlenünk hátra végt fátólát. Szaniszló közelebb ült hozzá s ugyancsak szórakoztatta. Meglepett, hogy a mint elhallgattam, a leánya többé alig mosolygott, vakító fogait pedig, melyek nevetése alatt elő csillogtak, egyszer sem látattam. Újra részt vettem a társalgásban, mert azt is láttam, hogy a szép nő, lopva felém tekintett. Szavaim ismet mosolyt csak ajkaira. Ugyan mi jelentősége lehet egy mosolynak, s egy oly arczon, melyet a bánat lepett el? S mit mond a csillogó fény oly szemekben, melyekben mindig könnyet velünk látni?

Sajátságos, inkább kényelmetlen, mint édes érzés támadt szívemben, mely csakhamar zaklatni kezdett. Hirtelen, minden átmenet nélkül kérdém: hol szál ki? A leánya a legközelebbi állomást nevezte meg. Éu intettem Szaniszlónak s örvendőve mondám, hogy utazásunknak is épen ez a hely a célja. Az állomáson kiszálva követtük őt s meg tudtuk, hol lakik. Megígértük neki, hogy meglátogatjuk. E szavakra idegenszerűn nézett hol rám, hol Szaniszlóra, azután hidegen mondt:

— Szegény anyám most beteg, ápolnom kell őt, azért jöttem ide. Isten önökkel.

Sohasem felejttem el a pillantást, mely ért, mikor befordult a kapun, s hirtelen eltűnt.

(Vége köv.)

va érezte magát számos évi, kiváló polgármesteri működésének méltánylásul, az érdemeinek, megfélelő elismerést — **bizalmatlansági szavazat** képeben — megadni, s mely méltó elismerés nyilvánítását, a legnagyobb szerénység jelenségei között, csak úgy háríthatta el magáról, hogy katonai — akarjuk mondani polgármesteri összes talentumának igénybevételével, a személyes ügyben is törvény (?) szerint általa elnököleg vezetett **közülést** — az érte zajosan lelkesülő képviselők láttára — feloszlatta, s elnöki székeinek elhagyása után ott maradni s törvény ellenére (?) személyes ügyében más elnök alatt tanácskozni s érdemei elismerésére határozatot hozni óhajtó városi képviselőket — a la nagy Napoleon — karhatalommal szétugrasztotta, mint az, az érdemei elismerése tárgyában egy más hatóságnál, a szabadkai kir. törvényszéknek 1879. évi 1386/b. feny. ügyszám alatt Szabó László, Mikosevits József ügyvédek és Zsarkó Antal kir. közjegyző, mindannyian városi képviselők által benyújtott elismerő indítvány illetőleg kérelemből kitetszik, — s mely érdemeinek elismerésére irányuló indítvány érvényesülése, az ő ismeretes szerénységének öröme, egyelőre azon törvényesen constánt alak hiányon mulott el, hogy az, az illetékes fórumok előtt nem tiszti kereset, hanem csak egyes városi képviselők által beadott fellebbezés, kérelem alakjában jelent meg; később pedig az ügy, több másokkal, a főispáni nimbuseros vegyítésű sugarának árnyékában teljesen elmúlt.

Érdeműs életpályáján további momentozás s jellemző pillanatot képez Zenta város közgyűlésének 1879. évi október 8-án 182. szá. hozott azon egyhangú határozata, melylyel hivatalos működése és érdemeinek karakterizálásul, — ellene **mint bűnpalástoló** és már akkor (a zentaiak híte szerint muszajból) leköszönt expolgármester ellen, a **bűnvádi eljárás megindítását elrendelte**. Ezen közgyűlési határozatot Jankovics Aurél főispánunk annak idején Bács megye törvényhatóságához megfellebbezte, fellebbezését ezer meg ezer példányban kinyomtatva, szétosztotta, s mely ilykép nyilvánosságra hozott fellebbezésére Zsarkó Antal zentai kir. közjegyző egy 1879. évi november 4-én Zentán kelt, és Bácsy Zsigmond nyomdájában kinyomtatott, s a közönség között kiosztott „Észrevételek”-kel felelt.

Ez „Észrevételek”-ben Jankovics Aurél főispánunk úgy zentai polgármesteri **tiszti működésének** erkölcsi jellege, **mint adott becsületszavának értéke** a tegnapelőtti **és natarozottabb** van érintve s mely érintés ellen főispánunk, tudnunkkal, sem az illetékes sajtóirodás, sem pedig mint katonai viselt ember, a sajto teren ventilált ügyeknél, esetleg sérelmeknél, kellő törvényes forum fennlétében, jogosultsággal ugyan nem bíró, de azért mégis sokszor követelt lovagias iton magának elégtetelt szerezni nem iparkodott.

Az „Észrevételek”-ben a többi között, a következők foglaltak, u. m. „Jankovics a muszajból leköszönt polgármester fölötté zokon veszi, hogy Zenta város közgyűlése Mihálkovits István és Zsarkó Antal képviselők összhangzó indítványára egyhangúlag elhatározta miszerint Jankovics expolgármester mint bűnpártoló ellen — tehát nem mint ő állítja, hogy a végből, mert mint volt polgármesterre a felelősség terhe reá is hárul, — a bűnvádi eljárás megindításáék.”

„Pedig nincs oka ezért haragudni s nem illik egy magát műveltnék tartó (úgy látszik, hogy csak tartó) emberhez oly hangon beszélni, mint ő Alvezésága — a folyó évi október hó 8-án tartott közgyűlési 182. számú határozat ellen Zenta város tanácsához benyújtott, több száz példányban kinyomtatott és a szerzős minden irányában a megyei és városi közönség között szétszórt felfolyamodásában — beszéi.”

„Nem illik első sorban azért, mert ha az a Mihálkovits és Zsarkó összhangzó indítványa a szép számmal együtt volt képviselők által egyhangúlag elfogadtatik, úgy bizonyára a képviselő testületnek teljes meggyőződésnek kellett arról lenni, hogy hiába követeltet el, még pedig oly hiba, mely nem az 1871. 18. t. cz. 92. §-a, hanem ugyanazon törvényezék 99. §-a értelmében való eljárás vagyis nem fegyelmi, hanem bűnvádi eljárást von maga után még az esetben is, ha ő a mai napig is polgármesteri székből van.”

„Mint említett, én nem szeretem a scandalumokat, de miután Jankovits Aurél nagy hangon irt felfolyamodásában nevéim megemlézésével a közgyűlésen tett azon indítványomat, miszerint „tekintve, hogy Jankovits Aurél még azon időben, midőn polgármester volt, itt a közgyűlési teremben már az 1877. évben, tehát leköszönése előtt két évvel, — interpelláltott az iránt, hogy van-e tudomása arról, miszerint a város által kezelt földeknek nyilvános árveresen lett haszonbérbe adása körül visszaélések követetnek el, mint ez az 1877. évi 235. szám alatt a közgyűlési jegyzőkönyvben foglaltatik” — kisszerű nemtelen bosszúból eredetnek mondja; kénytelen vagyok az úgy megvilágítására a következő leleplezéssel fellépni:”

„A fent említett 1877. évi közgyűlésből Jankovits Aurél, mint polgármester, elnökle a bejelentett visszaélések megvizsgálására egy bizottság lett kiküldve, mely bizottság a vizsgálatot megis ejtette s a fent idézett 235. (1877) közgyűlési szám alatt emelt panasz a bizottság által alaposnak is találtott, de erről Jankovics volt polgármester jelentést a mai napig a közgyűlés elé nem terjesztett, s így ezen cselekményével a szép számmal együtt volt képviselők egyhangú véleménye szerint Jankovits ur nem

csak mulasztást követett el s ez által a visszaéléseknek tág kaput nyitott, hanem bűnpalástolást is, miért is a képviselő testület akkor, midőn a vizsgálatot mindazokra, kik a visszaélésben bármi módon részt vettek s a fenti körülményeknél fogva Jankovics Aurél urra is kiterjeszteni határozta, — csakis eskü alatt fogadott köteleességnek tett eleget, mert ha ezen bár szigorú, de erkölcsi, köteleességéből folyó határozatot a képviselő testület meg nem hozza, az esetben méltán lehetne azt mondani, hogy Zentán **corruptio** uralkodik.”

A rendőrkapitány ügyében felhozottaknál a következő passus fordul elő: „De mielőtt tovább mennék, szükségesnek találom Jankovits ur emlékező tehetőségét ez ügynél arra a körülményre visszatérni, hogy egy időben előttem, Mihálkovits István és Merényi Dezső urak előtt azon becsült szöveg köztött ígértet tette, hogy ha a rendőrkapitány Jankovits urat megkéri, a különben csekély jelentőségű ügyében a fegyelmi bíróságnál — rendkívüli befolyásánál fogva, — oda fog hatni, hogy ez ügyben legfeljebb egy kis dorgálást fog kapni. A rendőrkapitány megette a magát, de Jankovits ur is, mert befolyását nem a büntetés enyhítésére, hanem súlyosbítására használta fel, ha volt vagy lehetett befolyása. S mit tesz felfolyamodásában ismét? Annak ellenkezőjét, a mit becsületszóra előttem, Mihálkovits és Merényi urak előtt ígért tenni. Tájékoztajta ebből magát **mindenki mily értéket kell tulajdonítani Jankovits becsületszavának.**”

Továbbá: „3-szor. Rágalom Jankovits állítása sít. sat.

Az idézettek közlése a szabadkai árva-ügyeknél tanusított közelebbi nagy feltűnést keltett s irodalmilag megengedhető epithetonnal nem jellemezhető eljárása után indokoltak látjuk a közönség abbéli érdeklődését is kielégíteni, mely eszeműnk szerint az ő zentai polgármestersége nevében tanusított árvaügyi működésére irányul.

Hamaros adataink erre nézve most csak a zentai árvaügyeknél, polgármesteri állásának önkényes (?) elhagyása után fennmaradt általános számadási ügy mint financialis chaoson kívül csak Sterbeczky lovag és gyám által, az idejebeli zentai árvaszék illetőségében és felügyeletében állott Vojnich Livius-tele hagyatéki tömeg és árva-kára véghez vitt és országosra ismert exorbitans sikkasztás felmérését engedik meg, a mely sikkasztásnak aligha nem azon előre látható vége lesz, hogy Zenta város közpénztárának az elikkasztott 40,000 forint s időközi kamatait az árva-kának megteríteni kelljen.

A fent elöl közölték begyűzése és illusztrálására alább szó szerint közöljük a zentai árvaszéknek egy 1878. évi július hó 22-én 278. ár. számra, — tehát főispánunk zentai polgármesterségének 7-ik évében, kelt és árvaügyeknél állapotát kiválóan jellemző kiutalványozási végzését.

Hogy pedig ezen kiutalványozási végzésre honnan, mine incidensek és mine, a fel meglatalmazott ügyvédje részéről kitalásba helyezett lépések hatása alatt fizetett meg a kiutalt toke összeg, a meg most is követelésben álló kamatok nélkül, arról a netáni további részletekre is erdekoldók **magától főispánunkra** kértnek bővebb felvilágosítást, vagy ha talán már annak körülményeit elfeledte volna, úgy közvetlen az összeg felvétel s az úgynatokból kivétel M. .... szabadaik ez ügyben eljár meg hatalmazott ügyvédhez forduljanak.

„278. ár. 1878. A tettes szabadkai kir. törvényszéknek 1878. ápril 11-én 4428. 1878. sz. a. abbeil megkeresése, hogy a helybeli árvaárban Cselekity Milica illetve János nevek alatt kezelt 886 frt 82 kr és j. Bakanty Voin dobováczki lakos, mint Perty Ádomov Gyuka zentai és Lality Milos petrovoszellói lakos elleni nyertes felperesnek illetve ügyvédje M. .... részere kiutalványoztatnak.

V. Minthogy ezen városnak árvaára jelenleg nyilvánosítás alatt áll és különösen a Cselekity tele tömeg az 1876. december 12-én 603. ár. sz. alatt beérkezett számvevői jelentés szerint, mint részint nem kamatozó és gyakran változott közgyamok figyelemtelensége folytán mégis kamatozolg kezelt, részint pedig kamatozó, majd készpénzben kezelt összegje, **oly bonyolult állapotban vannak**, hogy a valódi állag csak a még pár hónapot igényli nyilvánosítás által fog pontosan kideríteni; ugyanazert a tettes szabadaik kir. törvényszék f. év ápril 11-én 4423. 1878. sz. a. kelt megkeresésének egyelőre csak annyiban tételhetik elég, a mennyiben a zentai tettes kir. járásbírósz 1874. évi ápril 17-én 2314. polg. 874. sz. átadási végzés értelmében Perty Ádomov Gyuka zentai — és Lality Milos petrovoszellói lakosok részere oldalági örökösödés ezimén beszavattolt és ezektől mint netáni Cselekity (és nem Cselekity) János örökösöitől másodbírószálgilag is jóváhagyott ítélet szerint per uton Bakality Voin dobováczki lakosok által elnyert 886 frt 82 kr toke utalványoztathatik ki, serteletlenül hagyatván Bakality Voinnak a liquidatio folytán ez összegben felül netán még megállapítandó kammat összegzei követelési joga; — miért is utasítottak a városi h. közgyám, hogy 886 frt 82 kr. Bakality Voin dobováczki lakosok illetve törv. képviselője M. .... ügyvédnek előzőleges személy azonosságrol meggyőződés után szabályszerű nyugtatványára a helybeli közgyám-tárból fizessen ki, ez összeget néhai Cselekity János féle tömegnél az árva-könyvekben kiadásban könyvelje el és számadásilag mutassa ki. M. .... közgyám és M. .... ügyvéd ur vég-

zésileg értesitetnek. Kelt Zenta város árvaszékének 1878. július hó 22-én tartott üléséből. Kereszturi György s. k. h. árvasz. elnök. Sz. kfű György s. k. árvaszéki jegyző.” Kell ehhez kommentálás?

Ismertettük eddig főispánunk egyes, zentai polgármestersége alatt viselt dolgait, s élettrajzi momentumait.

S most a sorrend főispánsága viselt dolgaira kerülne; azonban tekintettel a hírlapi élettrajzi ismertetések térben korlátolt voltára; tekintettel arra, hogy főispáni működése és viselt dolgai ezen s más lapok hasábjain jól csak már ismertelve lettek, — befejezésül ezuttal csak meg egy, sokak előtt ugyan nyílt titkot képezo, de a nyilvánosság, nagy közönség előtt kevésbé ismert, — **culissa megetti szereplését** teszszük ismertetésünk tárgyává.

Szabadka város közönsége, a földesuri hatóága alá tartozott Bajmók község postahivatalának felállítását alkalmával, a szükséges postai fuvar fogatok ellátása céljából, a mindenkori bajmoki postamestereknek 63 katasztrális hold szántóföld haszonélvezetét adományozta.

Az alföld-fiumei vaspályának, 1869. évben történt megnyitja, vagyis a javadalmasz tárgyát képezo fuvar szolgálmanyok megszünte után, a város közönsége a kérdéses szántóföld birtokába való boesajítását a kereskedelmi ministeriumnál kérelmezte, kérelme azonban, főkép a postamester iránti méltányossági tekintet miatt, — figyelembe nem részesült.

Fischer József bajmoki postamester mult 1880. évben elhalván, a haszonélvezetében volt földet a kereskedelmi ministerium ugyan az évi 37.432. sz. a. kelt rendeletével a tulajdonos város birtokába s felülten rendelkezésére boesajította, az azt, a szokásos hivatalos forrasagok mellett, a helyszínen tényleg át is adta.

E földnek haszonélvezetében leendő megahyása tárgyában öv. Fischer József-ne Szabadka város hatóságához 1881. évi 1730. polg. szá. egy részint perrel fenyegető, részint méltányosságra hivatozó beadványt nyújtott be, mely beadvány tanácsilag véleményes javaslat tétel végett a tiszti ügyésznek adatott ki.

Ezeknek története után a tiszti főügyész egy napon azon kellemes meglepetésre ébredt fel, hogy méltóságos főispánunk faradságot vesz magának az **özvegy érdekekben** nála személyesen pár jó akarat szót ejteni.

Főügyészünk szokott helyzete, vagyis a főispáni intenció és hivatalos kötelesség megsértése, a Scilla és Charibdis között egy finom diplomaii talentumra valló javaslattal evezett el.

Javaslat, — a város minden kétséget kizáró jogának erős és határozott hangsúlyozása, s folyamodó méltányossági indokainak elősorolása után, — a következőkép szól:

„Mindezen indokok figyelembe vétele mellett a tettes tanács illetve városi közgyűlés böles belátására bízott annak elhatározása, nem volna-e méltányos folyamodót özvegyesre tartamára, vagy legakább meg bizonyos évek során át a szóban levo postai fuvar használatában meghagyni.”

A tanács ezen, neki szerfelett diplomaticusnak s nem elegeg vilagosnak tetsző ügyészi javaslatot, véleményének hallatása nélkül, ugyan az évi 1730.128. szá. kelt határozatával „a tárgy érdemere vonatkozolag véleményes javaslat készítése s annak a közelebbi közgyűlésre leendő bemutatása végett a kerényi bizottságnak” odébbittet.

A kerényi bizottság, az előkénél szintén **személyesen jelentkezett főispáni intenció** közbenjötté után, a Scilla és Charibdis elkerülését már nem oly finom diplomaii vénával oldotta meg-javálván, „hogy folyamodó a felhozott indokok s az ügyészi vélemény alapján a kérdéses postaföld élvezetében özvegyesre tartamig meghagyanó lenne.”

Közügyésünk ezen, az özvegy 41 éves életkorának és a föld évi 2000 frt megközelítő haszonbérének számba vételével 80000—100000 frtnyi érték átengedése iránt tett, s a városi bizottsági tagokhoz szetküldött meghívókon a főjegyzői hivatal által fontos tárgyek **nem jelzett** javaslatot, — az avatottak helyeslese között, — hamarosan elfogadta.

E határozat azonban egy, az ez ügybeni közgyűlési felszólalástól adott s töle furfangosan kivett szava által visszatartott tisztviselő kezdemenyézése és közreműködése folytán **S z a l a y L a s z l ó ü g y v é d** és több városi bizottsági tag által megfellebbeztetvén, az az 1882. évi 264. számra kelt magas belügyministeri rendelettel feloldott.

Jellemző főispánunkra nem egy szegény özvegy zsidó asszony ügyenél tanusított részvete és taradozása, hanem ezen ügynél tanusított azon további eljárása, hogy a midon tagadhatlan fardozása folytán sikere-en meghozott közgyűlési határozat és fellebbezés a belügyministerium által felvilágosító és véleményes jelentés tétel végett hozzá leküldetett, ő, — szerinte a város érdekeinek kára hozott közgyűlési határozat feloldását javalta akkor, mikor az özvegy ügyében nála kérelmező megbizottak, ennek valomása szerint, a közgyűlési határozat jóváhagyása iránt tett felterjesztését hangsúlyozta, a minek valóságáról azután a szorgoskodó megbizott a belügyministeriumnál alapos értesülést is szerzett.

Nem tudjuk elgondolni, mi idézhette elő méltóságos főispánunk intencióinak e rögtönös elváltozását?

Talán csak nem irritálta az özvegyek gyamolítására irányult nemes intencióját a fellebbezés következő, a a belügyministeriumnál város

ironnal aláhuzott kitétele:

„Ezen adományozás háttérében illetékele-nül működött személyes befolyásokat, — melyek a közjó védelmére **il y p a z a r u l r e n d e l k e z ő h a t á r o z a t h o z a t a l á r a k ö z b e s z é d s z e r i n t b e f o l y t a k**. — szintén nem fogadhatjuk el az adomány indokolásul.”

Bármiben is álljanak az ez ügyben tapasztalt főispáni változó eljárás indokai, egyre nézve azonban irányában mégis tisztában lehetünk.

Tisztában lehetünk az irán, hogy férfias önértető főispánunk minő bátorsággal szokott nemes intencióinak érvényt szerezni a hatalmi körébe eső tisztviselők hivatalos kötelességeinek rovására és minő bátorsággal a saját szakállára.

Hezagos élettrajzi ismertetésünk miatt tartózkodunk Jankovics Aurél főispánunk államférfi nagysága, érdemei és erkölcsi értékének fő-karól véleményét kockáztatni, annak meghatározását ezuttal az élettrajzi ismertetésünket olvasó nagyérdemű közönségre bizzuk.

A tapasztalt érdeklődés kielégítésére élete és viselt dolgainak adatait biographiája részere tovább is folyton gyűjteni fogjuk.

Különösen kíváncsiak vagyunk ismerni azokat, kiknek csintalansága, vagy naivsága hozta a belügyminister ő nagyméltóságát azon nem mindennapi humoru helyzetbe, hogy egy kis városnak, a fennebbiek szerint kitűnő elismerésben részesült s megugrott polgármesterét két törvényhatóság főispáni székeibe szedje fel.

Keresik a főkapitányt!

Annak az ártatlan „szabadkai szabadelvű párt-nak”, — mely a mióta fenn áll sem szóval, sem írásban, sem semmiképen, soha senkit nem bántott” — legújabb stíljje.

Midőn már minden aljas törekvésüket meghiasítva látják a városi tisztikar főbb tagjainak megbuktatásánál, alá szálítottak és Tamásits Péter piarcz biztos állására vetették szemüket.

Ugyan is följelentést tettek a biztos ellen, hogy ez a kofa szerénységoktól illetéktelenül díjakat szed s a ki fizet az jobb helyet kap — megjegyzendő, hogy a piarcz biztos a főkapitány rendelkezése nélkül a piarczon nem intézkedhetik — szereztek is állításuk beigazolására alapos tanukat a többi között bizonyos Tikvicki Márkó ezinezt annak igazolására, hogy ez a biztosnak 20 krajával 1 frt 20 krt szedett össze társaitól, ez azonban f. hó 2-án eskü alatt vallotta, Mamuzsics Ágó nagy ámulására, miszerint ő a most jelzett körülményről mit sem tud.

Fájt ez a hadvezérnek, hogy ily bakot lőtt de azért most mint mások szokta nem nevetett hanem magához rendelte a fenti tanút, szokott szelid modora és bánásmódjával oda vitte a dolgot, hogy ez a szerénssélen együgyű ember bizonyítványt állított ki maga ellen arra nézve, hogy ő a főkapitány előtt hamis esküt tett. Kíváncsiak vagyunk kik a bizonyítványt előttemező tanúk, talán csak nem Stoczek és Dékics?

Mi azt hisszük, hogy miután a tanú valomását a főkapitány előtt tette, és erősítette meg esküvel, a visszavonásnak itt is személyesen kellett volna megtörténnie, mert ha tanú hamis esküt tett akkor mégis csak kiderítendő lett volna a valóság.

Minthogy ez által czélt nem értek; a hajnali órákban Mamuzsics Agoston és Dr. Horváth Mór ügyvédek és ügyvédi kamarai tagok, magokat le, — illetve kicsipve, a tisztelt kofasszon-ságok közé arezatlankodtak, és azoktól kérdezték, hogy ki és mit adott Tamásics piarcz biztosnak? Itt azonban a többi között akadtak egy olyan nimphára, a ki azt mondotta a gavaller uraknak; „a mit én a biztos urnak kínáltam, azaz megkínálhatom az urakat is, hanem attól félek, hogy a miként ő nem vehette hasznát úgy az urak sem vehetik majd!”

Erre a két vitéz abban hagyta a bizonyíték gyűjtést és megfogadták, hogy kofa asszon-ságok közé többé nem keverednek, mert azok kö-zött ordítással és svindlerességgel gyozni nem lehet, ha még oly ragyogo gyémánttal ékeskedünk is.

Az úgy ezuttal, ha jól tudjuk a polgármester előtt vár további elintézésre. Ajánljuk az ügyvédi kamara figyelmébe e két jeles ügyvéd vitéz dolgait. Ugyan mit szől ezek Jankovics főispán, hogy az ő diszes támaszlopai, ily gyönyörű foglalkozással gazdagították eddigi dicső tettüket?

Ezek tehát azok a békés polgárok a kik, azt merik írásban hirdetni, hogy ók senkit sem bántanak. No csak hírdessék továbbra is, mi bizony ily fogadást nem tehetünk, mert látjuk hogy a mikor a piarcz biztos visszaélései után ólálkodnak a kofák között, nem a szerény állású szolgát, hanem a főkapitányi széket keresik!

Gymnásiumi gyűjtemények.

Gymnásiumunk kebelében a legújabb kelttel két igen érdekes gyűjtemény keletkezett t. i. érem gyűjtemény és óskorszakbeli tárgyak gyűjteménye. Igen természetes, hogy még mind a kétféle kezdetleges és szenge korban lévő. De hogy érdekes annyi bizonyos. Érdekes egy-részt annyiban hogy az érem gyűjtemény egy-pár igazán figyelemre méltó darabbal bír. Érdekes másrészt, mert a régiség gyűjtemény tárgyai városunk határából valok. A gyűjtemények a tanári kar tanácskozási helyiségében vannak felállítva. Igen óhajtható hogy a tanári kar dicsőre-

tes gyűjtési buzgalmaival karöltve járjon városi közönségünk áldozási buzgalma. Erre pedig rászorult a fiatal gyűjtemény mindjárt a legelementarissabb tekintetben is. Ertem az elhelyezést. Most az éremgyűjtemény zárt fiókban van elhelyezve: az ilyen számára azonban rendszeresen üveg szekrényeket szoktak készíteni könnyebb megtekintés végett. De másrészt méltán elvárhatjuk városunktól azt is, hogy évenként bizonyos összeget szavazzon meg a gyűjtemények gyanapítására. Nagyobb gyűjtemények szívesen adnak át oly darabokat, melyek feles példányokban megvannak, esekélyebb díjért. Másrészt köznépünk is szívesebben engedi át leletét, ha némi jutalomban részesül.

Vége kötelessége volna hatóságunknak különféle alkalmas közhírre telek utján felvilágosítani a népet a leletet tudományos becseről és ez által odahatni, hogy minden egyes régiségtani lelet rögtön bejelentessék.

Hogy pedig városunk és határa nagyon megérdemelné e tekintetben hatóságunk gondozását, kitűnik a már eddigi leletekből is. Ugy haljuk, hogy midőn a Macskovits Titus-féle téglagyár építéskor ott ásatások történtek, meglepő számban, találtak a régiségi tárgyakat és — amint mondják — kocsiszámra hordták el az őskori leleteket, melyek tudományos értéke megbecsülhetlen lett volna. Műveit, képzetesebb férfiak csak későn lettek erre figyelmeztetve. De e perczől fogva meg is tesznek mindent az ügy érdekében, a mit csak egyes ember elszárgottat erélyével lehet.

Legkiválóbb elismerés illeti e tekintetben Iványi István gimnasiaumi tanárt, ki jelen szakismerettel és kiváló szuevedélytel eszközli a gyűjtéseket és rendezi a gyűjteményeket. Neki köszönhető kiválólag, hogy most asatásoknál a felszínre kerülő tárgyakra nagyobb gond fordítatik. — A mint kezdetleges mozgalommal másképp nem lehet: a gyűjtemények meg igen szerények de tanujelei annak, hogy városunk határában őskori műveltség honolt ezred évek előtt már; természetes, hogy mily nepek kulturájának romja az, amelyet most kásunk, az — legalább meg egyelőre — mely titok. Csakis a város határába talált római pénzek vezetnek némi nyomra, de itt is, részemről mint lakus nem merem elhatározni, volt e itt római kolónia, vagy tán kezről kére beszivárgott, e a pénz e vidékre a távolabbi római kolóniák utján.

Az érem gyűjtemény 600 fajú pénz és különböző éremet foglal magában. Ezek részint legregőbb koru görög és római pénzek — mely utóbbiak közt egy pár császárkori gyönyörű példány van, részint közép- és ujkori pénzek. Van azonkívül csinos összeállítású különböző érmek érmeknek. Hogy az egész gyűjteményben maradt a régi magyar pénzek legjobban érdekeltek a községben, s e gyűjtemény legregőbb anyanyelve kezdődik s mag huzodik fölfele. Az éremgyűjtemény alapját Balás Imre tanár vetette meg, ki már évekkel ezelőtt kezdte a magán gyűjtést, jórészt csak ismerősei és tanulói körében. Most teljes büszkeséggel foghat kezét a fejlettebb gyűjtemény rendezőjével Iványi Istvánnal.

A régiség gyűjtemény tárgyaitak legnagyobb kontingenset a Macskovits-féle téglagyár szolgáltatta, daczára, hogy itt is a legelső és legnagyobb lelet semmivé lett. Itt különösen a rézkorszakbeli tárgyak mint sarkok, lándza hegyek, vésők, sot egy egész kar, — ezredéves rozsdától emészte — végre többféle jórészt open maradt cserép ürök (szabad kézzel formálva és égetés nélküli egyszerűen csak szárítva) a legkiemelkedőbbek. Ezek jórészt Grundbock mérnök ajándékai.

A már említett nagy pallos es két — ugy látszik egykor pogány sirba temetett gyönyörű bögre Halmi mor könyvtelő szívességéből jutott a gyűjteménybe. Utóbbi készséggel ígerte, hogy gondja lesz rá, nehogy netám újabb leletek a munkások által széthordassanak.

Reméljük, hogy mindkét szerény gyűjtemény közönségünk partolása által melegeo gyarapodni fog, mert reméljük, hogy az említett buzgó gyűjtők és érdeklődők példája nem marad meddő.

A gyűjtemény különben vasárnaponként fél 10—11 óra között megtekintésre mindig nyitva áll.

Sz. S.

Közegészségügy.

(Dr. Hidegh Béla tisztí főorvos jelentése Szabadka szab. kir. város 1883. évi ápril havi közegészségi állapotáról és a népesedési mozgalmról.)

Ápril hó időjárati viszonyai változók valának, majd az egész hónapban által változó, esős, szeles hűvös idő volt.

Uralkodó kórok valának légzésszervi hurutos és lobos bántalmak; észleltetett ezen kívül még változólag, hagymáz, hókhurút, bélhurút, torokgyík és csúz.

Idült kórok közül tüdő gümőkör és vízkör. Szelek iránya D. Ny.

Meghalt ápril hóban 95 férfi, 82 nő összesen 177; született 135 fiú, 137 leány; összesen 272; tehát 95-tel több született mint meghalt, törvénytelen született 2 fiú és 2 leány összesen 4, házasságra lépett: 43 pár.

A betegség nemei szerint meghaltak: veleszületett gyenge-ségben 20. göresökben 29, gyermek aszályban 22. tudóbban 8. tudógümőkörben 31. bélhurútban 9. hagymázban 4. torokgyíkokban 7. hókhurútban 11. gyermekági lábban 2. gonylásban 2., gutaütésben 4., aggtörben 11,

vizkórban 12. erőszakos halállal 4. véletlen szerencsétlenség által 1.

Ezek közül gyógykezelve volt 42.

Halva született 2 fiú 3 leány, összesen 5.

A halálozási arány, a mult ápril hóban, tekintve a tudógümőkörben elhaltak nagyobb számát, még is kedvező volt, mert 95-tel több születet mint meghalt; és az általános egészségi állapot szinte jónak volt mondható.

Ugyanez alkalommal örömmel jelenthetem a tekintetes közgazgatási bizottságnak: hogy a járványosnarakodott törvény és roncsoló toroklob, már teljesen megszűnt.

Szabadkán, 1883. évi május hó 11-én.

Dr. Hidegh Béla, s. k. tisztí főorvos.

Helyi hírek.

— **Becsey Imre** helyb. állomásozó órnagyot és családját súlyos vesztéség érte. Gyermeke Becsey Oszkár f. hó 10-én éjjel 9 és fél óraker, virágozó életének 6-ik évében, rövid, kínos betegség után meghalt. A feledhetlen halott lelke üdvéért f. hó 15-én d. e. 10 óraker a szent Ferenczi zárdájában gyászmise tartatik. A hült tetem f. hó 12-én d. u. 5 óraker lett az ugynevezett bajai sírkertbe az örök nyugalomnak átadva. Áldás poraira!

Helyreigazítás Pálics furdők vendéglőjére vonatkozólag lapunk mult számában azt írjuk, hogy Ellenberger kinevezetett a főispán által egy miniszteri leirat alapján. Ez téves volt. A miniszteri leirat csak feloldotta a Vizner megválasztásárat illető közgyűlési határozatot, s új határozathozatalat, vagy is választást rendelt.

— **Czigányi Béla** volt szabadkai kir. törvényesbíró Stoczek Károly elleni sajtóperében a budapesti esküdtsek előtt e hó 23-án lessz a végvágyalás. Majd minden lapban azt olvassuk hogy Stoczek a „Szabadkai Közöny” szerkesztoje, pedig sem nem volt, sem nem az ez ideig.

— A „Bácskai Ellenör” új nyomdát kap! Tisza Kálmán ertesüest nyervén, hogy Szabadkán már nem akad nyomdász a ki megígért de meg nem adott arakerit nyomja tovább a lapot, elhatározta, hogy Stoczek Károlynak egy nyomdát fog gzerőre berendeztetni. A szerkeszto maga dicskedett nyilvános helyen az újsággal.

— A **krassomegyei** Marilla-völgyben, Oravica mellett fekvő havasi gyógyfurdó, május 16-án nyitattik meg. E gyógyhely, melyben együtt van a hidegvíz bevezetés, savó- és szoló-gyógmód, három éves lemnánsa által pompás fekvése, enyhe eghajata, a kiuno berendezés és gondos vezetés miatt oda jutott, hogy a legiatogatottabb gyógyhelyek egyike. Marilla-völgy eio bizonyossá annak, hogy legjobban ugy hordinajuk el a külföldi túrdokor a közönséget, ha igyekezünk a betegek igényeinek minél jobban megfelelni. A vendégek száma itt oly mérveket öltött, hogy rövid idő alatt egy második gyógyhelyt kellett fölépíteni. Nem csalódtunk tehát, midőn ez intézetnek dr. Hoffenreich vezetésével jövet jövszünk.

— **Hymen**, Dr. Reisner Lajos helybeli ügyvéd f. hó 1-én eljegyezte Milassin Irma k. a. Milassin Jakab kir. járásbíró kedves és művelt lelkü leányat. Az eljegyzés kettos családi ünneppel is volt összekötve amennyiben az eljegyzés napja a meayasszony utyjának névünnepe a vologény atya nevnappjának eio esteje volt. Tartós boldogságot kívánunk a szép ifrigyhez.

— **Jankovich Aurel** pár nappal ezelőtt elhagyta városunkat. A szabadelvű part (?) színe-java kísérte a boldog főispánt kocsija kerekéhez. Ott láttuk Antunovits Mátyas, Stoczek Károly, Dekics József, Milassin Ignacz, Mamuzsits Agoston és több más jeleseit (?) városunknak. A főispán nagyon meghatóan búcsúzott el környezetétől, s melött kezét fogott velök, kivételesen felhúta keztyűit is! És ez nagy kitüntetés!

— A **pálicsi vendéglő** jogát közgyűlésünk masodsor ismét Vizner József nyerte el. Mamuzsits megint apellál. Öszig majd csak megleszünk valahogy.

— **Az adószivető bizottság** előtt e hét folyamán tárgyalatni fog: május 15-n: tókekamat és járadékadó 112—245 tetelig; május 16-n: tókekamat és járadékadó 246—379 tetelig; május 17-n: tókekamat és járadékadó 380 teteltől végig; május 18-n: szabadkai és vidéki pénzintézetek adója; május 19-n: a pótlajstromba felvet adókötelezettek adója.

— **Kejtélyes gyilkosság** f. hó 9-én helyb. kapit. hivatalnak bejelentetvén, hogy a szegedi és majsai szőlők végenek összeérésenél fekvő, Zárits Sándor tulajdonat képező szőlőnek ár kában egy meggyilkolt egyének hullája fekszik Petrovits György kapitány és Dr. Hidegh Béla városi főorvos a helyszíni siettek és a mondot helyen a hullát megtalálván a városi kórházba szállították, Tóth Cigány Mihály majsai kapustó megtudták, hogy az elhunyt testvére Tóth Cigány Imre volt a nyomozás folytán kitűnt, hogy feltalálása helyétől mintegy 50—60 lépésnyire ho nagy vértocsa volt kellett hátulról intézett halálos csapásokat kapnia fejére, honnet feltalálás helyéig még el birt vanszorogni, ott azonban életelelenül össze rogyott, mellette feküdt meggyfa botja és várány bőr sípkája, testes eddig ismeretlen. Az elhunyt rovtól előéletű volt es valószínű, hogy vameiy újabb kalandjának lett áldozata.

— **Glinner Brunó** ezred-orvos a ki már évek óta Szabadkán, mint jóhirben és közbecsülésben álló orvos működött, előléptetéssel újtödékre helyeztetett át. A közlismerésben eio orvos, a ki szegényebb betegeit, nem csak orvosi

tanácsal, hanem legtöbb esetben orvosi szerek és anyagi segélyvel is ellátta; hallomás szerint audentiára szándékozott felmenni, hogy továbbra is városunkban maradhasson. Útközben elcsuszott, mely csuszás közben oly szerencsétlenül esett hogy egyik lába eltört. Fogadja részvétünket és azon óhajátunkat, miszerint minél előbb felgyógyulván, feltett szándékában ezéjét érhesse.

— **Az ujonan létesítendő pénzintézet** alapító tagjai kibocsátották már az aláírási ívet. Eddig mintegy 400 db. részvény lett jegyezve. A jegyzések egy három tagu bizottság előtt Gyelmis Gerő ügyvéd irodájában eszközölhetők.

— **Gáfy György** szabadkai lakos gyógy-szerész a szabadkai kir. törvényesbíró büntényítő osztálya által 1883. évi ápril hó 28-án tartott ülésben „hatóság elleni erőszak büntette” — és „hatóság elleni erőszak büntetének kísérlete, és hatósági közeg ellen elkövetett nyilvános becsületsértés vétsége miatt” vád alá helyezettett, végvágyalási határnapul f. é. június hó 8-ik napjának d. e. 9 órája tüzetvén ki. A határozat meg nem jogerejű.

— **A mult szám második ezikkéhez**. Megtűközésünkre esnek s felháborodással fogadnánk, ha valaki a „társ-tisztviselők”-re a mult számban tett megjegyzés legcsekélyebb árnyékát is a helyettes főszámvevő, Mucsy Györgyre is vonatkoztatná, s ez érzelmünknek, meggyőződésünknek annyiival is inkább kifejezést adunk, mivel Mucsy György kifogástalan karaktere, általánosan ismert fáradhatlan szorgalma és szakértelme mellett, teljes bizottsággal tudjuk azt is, hogy az ellene irányuló jelenségeket, hetek, hónapok óta észlelő főszámvevőnk, midőn a suttogó hír határozottabb alakot nyert, egyenesen ötkérte fel, hivatala teendőinek érdekében, — a netáni helyettesítés elfogadására.

— A **„Hungária”** szálloda éttermében ma este rendezték ama kiváló érdekességű tombola estély, melyről s illetve melynek nyeresémtárgyairól lapunk mult számában bővebben megemlékezünk. Ajánljuk olvasóink becses partolására.

— **A Bács-Bodrog v.-megyei** történelmi társulat f. hó 11-én Zomborban megalakult. A szép számmal megjelent tagok a lapokban már közölt alapszabályokat csekély változással elfogadták mire azután a tisztí kar és a választmányi tagok választattak. A társulat elnökül egyhangulag a vármegye buzgo s fáradhatatlan aispánja Schmausz Endre kiáltott ki; al-elnöknek Iványi István választott. — A választmányi tagok közé városunkból megválasztattak Melkay György kataszt. biztos Balás Imre és Sziiebenburger Károly tanárok.

— **Englender Samuel** és Mak Andrásnak kik Baján Fischer Márktól 275000 frt raboltak s öt meggyilkolni akarták — s kik közül első helyen nevezettnek bolondá nyilvánításán védő ügyvédje Dr. Horváth Móricz eio sikertelenül erőlködött, — a legfőbb ítélszék büntetésüket a törvényesek által 12 évben kiszabott s a kir itélő tábla által 14 évre felemelt tartamról 15—15 évi fegyházzra emelte fel!

— **Rendőri hírek.** — **Orosz Mihály** 8-ik körű lakos a helybeli kapitányi hivatalnal panaszt tett, miszerint f. év ápril 26-án a városnál volt futói 20 frt bérhatárelékát felvévén azt özv. Berkesnének korcsmájában elverni iparkodott, de csak 5 frtnak sikerült nyakára hágnia, s éjjeli 11 órakor hazament.

gyelmét. Az „Ország-Világ”-nak egy magyar nyelvű család asztaláról sem volna szabad hiányozni Előfizetési ára egész évre 10 frt. fél évre 5 frt. évnegyedre 2 frt. 50 kr. Elfizethetni a kiadó-tulajdonosok, Wilkens és Waid kiadóhivatalában. Budapest, koronaherczeg utca 3. szám.

A **„Képes Családi Lapok”** A 32-ik számának tartalma: Egy leendő miniszter felesége; beszély, írta Balazs Sándor. — Oh, ha tudnád; költemény, írta Prém József. — Egy nemes sziv; beszély, írta Horvath Julia. — A piros keszkenő; rajz a népeletből, írta Kovács Sándor. — Szalon tövisek; beszélyke, írta Belladonna. — Tánc-vizsga rajz a fővárosból, írta Tewrewk István. — Heti tárcza; (Levelek egy hölgyhöz II.) írta —y. — Arany János életéből; írta Dr. Dengi János. — Első szerelem; rajz, írta Ince Jenő. — Képmagyarázat. — Mindenféle. — Képeink: Sertés-üzlet Cincinnatiban. — Velenecze szabó-műhely. — Cigány-tanya. — Melléklet: A „Mardona” című regény 81—96 oldala. — Mai számunkhoz van mellékelve a „Növilág” május havi száma. — A boritékon Heti naptár. — Sakk-talány. — Magikus pont-talány. — Rejtett szó. — Szótag-talány. — Talányok megfejtései. — Vers-talány. — Megfejtők névsora. — Kérdések. — A szerkeszto postája. — A kis lottó húzások. — Hirdetések. Előfizethetni: Mehner Vilmosnál, Budapest, IV. ker. papnövelde utca 8. sz. Egész évre 6 ft félérre 3 ft negyedévre 1 ft 50 kr.

CSARNOK.

(Az egyszerű ember okoskodásai.)

(Folytatás.)

Magyar Polgár. Hallotta-e kend hogyan fogadta a Minister Jankovits főispánt és a Mamuzsits Lázó országos képviselőt, a kik viselt dolgokról felrándultak jelentés tenni?

Bunyevacz Polgár. A főispán nem igen dicseszki vele, hanem az nem igen tetszik a pártvezéreknek, hogy oly gyorsan haza jött és hallgat az eredményről.

M. P. Hát Mamuzsits Lázót hogyan fogadta?

B. P. Azt nem is fogadta, hanem ugy hallom büntésből el kellett engednie három beszédet az országgyűlésen.

M. P. Hát nem szereti a miniszter ha Mamuzsits Lázó beszél? Hiszen Lázó kormány-parti?

B. P. Azt nem tudom minden bizonyssággal, de annyit mondanak, hogy Lázó beszédjétől jobban fél a minister, mint mikor Aponyi vagy Szilágyi beszélnek.

M. P. Ugyan mit gondol kend hogyan készűl el a zárszamodás most, hogy Lévyat fölfüggesztette a főispán?

B. P. Bizón igy nem készűlhet el sehogy sem, mert nem Stoczek Károlylyal helyettesítette.

M. P. Hát értene ahhoz Stoczek?

B. P. Hogyne értene, hiszen eleget tanulmányozta színész korában, asztán Miklósitól meg Szuper és Kresányitól kapott is bizonyítványt.

M. P. De azért talán csak nem számított Stoczek a helyettesítésre.

B. P. Hogy számított-e vagy sem nem tudom, hanem épen a szájából hallottam midőn a övetkezőket mondotta: „Aurél megkínált a főszámvevői állással, de én, bár rám térne, ez egy zer nem fogadtam el, várok még a polgármester elbocsátja, én csak akkor vállalkozok hivatalt.”

M. P. Hát olyan nagy barátságban van a főispán Stoczekkel?

B. P. Jobban szereti mint akár az Antunovicsok, vagy Mamuzsicsok.

M. P. Hát ugyan miért szeretheti olyan agyon?

B. P. Ugy sugdosnak hogy a bukástól csak s a „Bácskai Ellenör” mentheti meg.

M. P. Hát a főispán fél a bukástól?

B. P. A bukástól nem igen félne ő, hanem azt mondják, hogy mióta Lévyat fölfüggesztette azóta lelki furdalásai vannak alámában minlig a bikák kergetik. csintalan szellemek veszik körül és szemébe paprikát szórnak, meg örökké a zentai arvapénztári ügyek lebegnek zemei előtt.

M. P. Hát Mamuzsits Agó és Antunovits nem iparkodnak vizasztalni?

B. P. Ezek most ujra nagy fába vágják a eszjét, de itt már Dr. Horváth Mór jogtudós is segítségökre van.

M. P. Ugyan mibe?

B. P. Minden áron a piac biztost akarják megbuktatni.

M. P. Hát nem kell már polgármesteri, főszámvevői és egyéb jobb állás, jó volna a piarciztosai állás is?

B. P. Ja a piarcbiztos korteskedhetik legöbbit, azt kell előbb kimozdítani.

M. P. Hát aztán sikerült nekik?

B. P. Ugy hallom nem igen sikerült, mert gyan szegyenkedve mentek el a kofák közül.

M. P. Azoknak a kenek pártvezéreinek em igen nagy szerencsájuk van a följelentéskhez.

B. P. Még nem tudjuk, most Kovacsics apa tanulmányozza az iratokat.

M. P. Hát azt hiszi kend, hogy nem iserte azokat a papa még akkor, mikor csak énérd P. kezében voltak?

B. P. Én hiszem, hanem tudja kend a fisilis, mikor már látja hogy az ügyet elveszítik, akkor halasztásokat vessz.

M. P. És ugyan mi haszna lesz belőle, hogy 8 napra elhalasztotta az ügyet?
 B. P. Ere talán a főispán felelhetne.
 M. P. Igaz-e hogy Varga Agoston a közgazgatási bizottságban alaposabban beszélt a polgármester ügyéhez, mint a fiskálisok?
 B. P. Azon nem lehet csodálkozni, megtanult ő a szegfejtére ütni még ifjú legény korában.
 M. P. Miért fogadták el mégis Kovaicsics papa indítványát?
 B. P. Azt mondják, hogy némelyek nagylelkűségéből, mások ügyetlenségéből és egyesek taktikából.
 M. P. Hát még most sem látják be kentelek hogy ezek a kentelek áprótétái minden áron kenyér után illetőleg hivatal után ásitoznak?
 B. P. Hiszen talán jobb is volna, ha adnának nekik akkor legalább elhalgatnának.
 M. P. Hiszen egy kofa megkínálta őket.
 hát miért nem fogadták el?
 B. P. Megkínálta?... mikor és mivel?
 M. P. Mult heti vásári hajnalban a piacon azzal a mit a piacbiztosnak is kínált.
 B. P. De bolond kend bátya!

Nyilt-tér. 3]

Köszönet nyilvánítás.

Feledhetlen kedves gyermekünk, Adéika elhunytá alkalmával legőszintűbb köszönetünket nyilvánítjuk elsősorban azon t. kartársainknak, kik lankadatlan gondoskodásukkal fejünkrol e súlyos csapást elhárítani igyekeztek, továbbá mindazon (* Felelősséget nem vállal a Szerk.

rokonok, barátok és jó ismerősöknek kik a vég-tiszteletük megjelölésük és jóleső részvétük által fájdalmunkat enyhítették.
 Kelt Szabadkán, 1883. május 9-én.

Dr. Patek Jenő és neje.

Felelős szerkesztő és kiadó lapfajlagos:

SZALAY MÁSZLO A.

HIRDETÉSEK.

26. v. k. sz.
 883.

Arverési hirdetmény,

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-sa értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. járásbírósg 915 883- számú végzése által Dessauer Miksa végrehajtató javára **Pertits Simon** elleni végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt könyvnyomdai gépparkját, különféle papír és bázi butorból álló tárgyságok nyilvános árverés útján eladatnak, mely árverésnek a helyszínén 1-ő körben leendő eszközése 1883. évi május hó 25. napjának 7. 8. órája határ időül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók

oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érin-tett ingóságok ezen árverésen a legelőbbet igénylők szükség esetében becsáron alul is el-adatni fognak.
 Szabadkán, 1883. évi május hó 12. napján.

Strasser Henrik,
 kir. bír. végrehajtó.

Első és legnagyobb raktára
kripta
 és
 siremlékeknek

Sommer és Wenigertől Bécsben.

Van szerencsém ajánlani: szobrászok és kőfaragóknak: a legjobb Csudáti sírbölcök, és emlékek kövek stb. az Os trákunagyar Monarchia minden részben.

A kiállítás szép és finom. A legolcsóbb árért.

GRANICHSTÄDTEN

testvérek

Budapestről, Kr.stóftér 2. szám,
 ajánlják dúsan felsze-relt **RAKTÁRUKAT** mindennemű **arany**, ezüst, ékszer és zseb-órákban.

AZ áruhelyiség:

Az „Arany barát” szállodában

7-ik szám.

Hirdetések.

Dr. Schmitt kávé-s tyukszemélapasza

Övvezetek óta mutat járdalmában és az utolsó hátró szét használnak a tyukszemek képes el-távolítására.
 Ezen Schmitt-féle tyúk-személapasza hatása majononi megap, matita, tobozórti használatnál azonnal elűnik minden műtől nél-kül elvonható. Egy doboz ára 15 darabka-papasza és egy szárazpóckával a tyuksze-mek a hasznára.

23 kr. sz. sz.

Főszállási raktár: Ulócz 12, Alsó-Ausztria, BITT-ner Gyula gyógyszerében.

NB. Ezen készület, az utolsó 1 sziveskedjek a közönség arra ügyelni, hogy minden dobozon az elnyomtatott kép egy tyúk legyen.

Dr. Behr idegkivonata,
 gyógyóvnyekből készült saját ki-vonata, hosszú évek óta mutat hat-atos gyógyszer idegbetegségek u. m. ideggyájdalmak, Migrán, butge-rinez fájdalmak, nyavalyatorés, egyengülés és magóntés ellen sikeresen használják. Dr. Behr idegkivonata még sikeresen használják közvényes és eszuzos bajoknál, izülekkek me-redecsége, azok eszuzos és közvényes bajainak végre ideges fej, és fül fájdalmaknál.
 Dr. Behr idegkivonata csak húsosleg hasz-nálattik.
 Egy üveg ára használati utasítással 70 kr.
 Főszállási raktár: Gloggnitz Alsó-Ausztria Bittner Gyula gyógyszerében.
 NB. Ezen idegkivonatot minden egyes üveg kül-ső borítéka fenti képzelgel van ellátva.

RAKTÁR SZABADKÁN:
Jóó Károly gyógyszerésznél,
 és Magyarország minden gyógyszerárában.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER

legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
 legjobb Asztali-és üdítő ital,
 kitünő hatásnak bizonyult köhögésnél, égé bajoknál, gyomor-és hólyag hurutnál.

ÉDECSEK (az emésztés elősegítésére).
 Mattoni Henrik, Karlsbauban (Csehország).

Magyar és magyar írás.
 Mattoni-féle GISSHÜBLER
 Jól mutat Budapeston.

KRONDORFI
 Savanyu-Kút
„STEFANIA
 Koronaherczegnő
 forrás.
 Trieszt 1882
 arany érem.

Szénsav tartalmú tápláló-ásványos asztali víz, előnyvel használtatik lélegzési, gyomor és hó-lyag bajokban. A kútvállalkozók Kaht és társa Krondorfon.

Főraktár:
PUCHER KÁROLY
 üszer és ásványvíz kereskedésében Szabadkán.

Heréskortnok
 gyümölcsösnek, és vete-ményeknek igen alkalma-5 és fél kapa fekvőség, városi séta-erdő közelébe eladó.
 Értesítést ad a kiadó hivatal.

FIEDOR JÓZSEF,
 kocsigyártó

VII. kör 33. szám Szabadkán.
 Wermes úr házában gőzfürdő közelében ajánlja a legújabb minták szerint készített **kocsitárát.**
 És ajánlja magát, minden-remű megrendeléseket a legelő-vidébb idő alatt elkészíteni.
 Elfogad mindennemű javítá-sokat és atalakításokat is jutá-nyos árak mellett pontos telje-sítésre.

Egy lánéz föld
 közvetlen a város alatt szabad kézből eladó. Alkalmas szántó-földnek vagy herésnek is.
 3-2 Értesítést ad a kiadóhivatal.

Hidegvíz-, lélegzési-, savó- és szőlő-
GYÓGYINTÉZET
 Marillavölgyben
 a regényes Aninában Oravieza mellett a vasúti állomás, 3 órányira Báziaától, 4 1/2 órányira Temesvártól.
Az idény kezdete május 15., a szőlőkura kezdete september elején
 A fennálló lakáshányon egy új 30 lakásból álló épület segített.
 Bejelentéseket fogad és felvilágosi-tást ad május 14-ike az alulírott
Dr. Hoffenreich
 az intézet igazgatója.

Eladó ház.
 A Wenzel-féle volt ven-déglő szabad kézből és elő-nyös feltételek mellett eladó.
 Értesítést ad
Farkas Zsigmond
 ügyvéd.

Andornál, Szabadkán.